

ELS POLÍTICS FRANCESOS I L'ART DEL COMPROMÍS

Francis Ghilès, investigador sènior associat, CIDOB

La formació política francesa d'extrema dreta Reagrupament Nacional va quedar tercera a les eleccions del 7 de juliol, malgrat haver guanyat la primera volta. El Nou Front Popular, d'esquerres, va aconseguir el major nombre d'escons i la coalició Junts, d'Emmanuel Macron, va acabar en segona posició. No obstant això, sense una majoria clara, el país està abocat a tenir un parlament en desacord. Havent estat al caire de l'abisme, aprendran els polítics francesos l'art del compromís? En gran part depèn de Jean-Luc Mélenchon, l'etern líder de La França Insubmisa.

806

JULIOL
2024

Pocs observadors de la política francesa van predir que el Nou Front Popular (NFP), l'aliança d'esquerres formada a correcció, aconseguiria el major nombre d'escons a la nova Assemblea Nacional i tindria l'oportunitat d'encapçalar el nou govern. Tampoc els líders dels partits que la formen: La França Insubmisa, el Partit Socialista, Els Ecologistes – Europa Ecologia Els Verds i el Partit Comunista. No obstant això, l'NFP no té majoria absoluta i haurà d'aprendre l'art del compromís si vol superar una moció de censura al Parlament. Negociar aquestes aliances és la clau d'un govern estable, ja que la dinàmica política es trasllada del palau presidencial a una Assemblea Nacional molt fragmentada per primera vegada des de la fundació de la V República el 1958. El president Emmanuel Macron i la resta de dirigents polítics es troben ara en territori desconegut. També ho estan els electors francesos, que no perdonaran els seus dirigents si no són capaços d'aprovar mesures que puguin satisfer almenys algunes de les necessitats que tenen.

L'acord tàctic entre l'NFP i la coalició centrista de Macron per retirar els seus candidats de la segona volta en favor del millor posicionat per vèncer el Reagrupament Nacional (RN) d'ultradreta va invertir la dinàmica que tan bé li havia anat als *lepenistes* a la primera volta. L'altíssima participació també va contribuir a assegurar als socis polítics de Macron el segon gran grup de diputats de la cambra i va relegar l'RN a la tercera posició. Tanmateix, hi va haver un altre factor en joc: milions de votants van arribar a la conclusió que Marine Le Pen és d'extrema dreta, tot i els constants rentats de cara que hagin pogut convèncer els seguidors de Le Pen i Jordan Bardella, pràcticament consagrat com a primer ministre per la mateixa Marine Le Pen després de l'eufòria de la primera volta. La ultradreta potser està abatuda i es lliura a teories de la conspiració per explicar el seu revés inesperat, però els seus votants insatisfets hauran de ser tinguts en compte pels partits que donin suport al proper govern i per qui acabi esdevenint primer ministre. Els partits d'esquerra s'hauran d'enfrontar a veritats incòmodes relacionades amb la violència i la immigració il·legal.

Havent estat al caire de l'abisme, aprendran els polítics francesos l'art del compromís, que és la pràctica habitual a Alemanya i a Itàlia, les altres dues potències econòmiques de la Unió Europea? En gran part depèn de Jean-Luc Mélenchon, l'etern líder de La França Insubmisa, que té un estil tan poc democràtic de dirigir el partit que ha forçat la sortida de figures rellevants que gosaren criticar-lo, com ara François Ruffin i Alexis Corbière. Els líders dels altres partits de l'NFP tampoc no es tallen a l'hora de recriminar a Mélenchon les seves controvertides opinions, el qual segueix insistint que l'aliança aplicarà «tot el seu programa i només el seu programa», per decret si és necessari, una actitud cínica venint d'un home a qui li agrada tant denunciar el president Macron per aquest tipus de pràctiques. A Mélenchon no li interessa ajudar a governar França, sinó erigir-se en candidat de l'esquerra a les eleccions legislatives de 2027. Una actitud com aquesta esmicolaria tota esperança de compromís entre l'NFP i els diputats centristes que donen suport a Macron. Tampoc no seria ben rebuda per un electorat el vot tàctic del qual a la segona volta va mostrar preferència pel compromís en detriment dels insults i els menyspreus continus que han esdevingut el nostre pa de cada dia de la política i de molts debats dels mitjans de comunicació a França des de 2022.

A Mélenchon no li interessa ajudar a governar França, sinó erigir-se en candidat de l'esquerra a les eleccions legislatives de 2027. Una actitud com aquesta esmicolaria tota esperança de compromís entre l'NFP i els diputats centristes que donen suport a Macron.

El programa econòmic de l'NFP, que tindria un cost de 150.000 milions d'euros, no pot aplicar-se tal qual. Fer marxa enrere a la impopular decisió de Macron d'endarrerir l'edat de jubilació costaria un ronyó al país, en una època en què tant la Comissió Europea com les agències internacionals de qualificació estan descontentes amb el creixent endeutament exterior de França. La patronal no veuria amb bons ulls un govern més propens a cobrar impostos als rics i a afegir pressió sobre les finances públiques, ja prou deteriorades, però potser s'ha de resignar, com a mínim, a un augment del salari mínim bàsic. Congelar el preu dels productes de primera necessitat com suggereix el programa de l'NFP és una mesura que aboca al desastre. Tot i els seus defectes polítics, les mesures econòmiques aplicades per Macron han reduït considerablement l'atur i han convertit França en un país molt més atractiu per als inversors estrangers. L'NFP es veu immers en l'**històric dilema de l'esquerra a França**: promet un canvi revolucionari, però acaba descobrint que en el govern ha de transigir al que segueix essent un sistema capitalista. Un govern de centreesquerra seria més crític amb les polítiques de Brussel·les en molts temes, però, malgrat l'actitud tradicionalment molt hostil de Mélenchon i els seus aliats propers, estaria disposat a treballar dins el marc europeu més ampli. La majoria de l'esquerra i el president poden trobar punts en comú a Brussel·les. Per la seva banda, l'RN no ha amagat mai el seu desig de debilitar la UE.

Qui acabi esdevenint primer ministre s'enfrontarà a un gran repte, que mai no s'ha explicat a l'electorat francès. L'Estat francès i molts dels seus ciutadans viuen molt per sobre de les seves possibilitats, però, mentre no reconeguin aquest fet incòmode i prefereixin culpar-ne els altres, moltes coses no es podran discutir de manera realista. Els de l'RN són uns aficionats en assumptes econòmics i prefereixen culpar els immigrants o l'islam del deteriorament de França. Però en el discurs sobre assumptes econòmics de l'NFP també hi manca alguna consideració sobre el context internacional i sobre el pes de la Xina, l'Índia o el Brasil. Mentrestant, Macron fa el fatxenda per l'escena internacional com si fos el general de Gaulle.

La corba d'aprenentatge serà costeruda en tots els fronts per a tots els polítics francesos. Però si es neguen a arribar a compromisos entre ells i a explicar tota la veritat sobre la pèrdua de pes polític de França en el món, els dirigents polítics francesos estaran fallant al seu país i corren el risc de sumir-lo en el caos. François Ruffin, que pertany a les noves generacions de líders d'esquerres, va deixar clar la nit electoral que als seus col·legues, especialment els de l'NFP, se'ls havia donat «una darrera oportunitat». En les properes setmanes i mesos veurem si l'aliança de l'esquerra i els centristes —per no parlar del president— són capaços de reinventar-se.